

Tórshavn, tann 2. februar 2018
J.Nr.: LUM-21- 17/00081-18
(at tilskila í svari)
Tykkara J.nr.

Álit

viðvíkjandi klagu um drúgva málsviðgerðartíð hjá Umhvørvisstovuni

Við skrivi, dagfest 9. oktober 2017, sendi A umboðsmanninum soljóðandi klagu:

“Málið snýr seg í stuttum um, at eg meti, at ov long tíð gongur, áðrenn eitt mál við almennan myndugleika verður avgreitt. Í hesum føri ein søla av einum petti av mínum grundøki við einum hjalli á. Tað er yvir 18 mánaðir síðan, eg skrivaði undir søluna, og fyri einum ári síðani rykti eg eftir einum svari og fekk at vita, at málið var framvegis til uppmátningar, (sjá viðheft). Ikki tygum at siga, so stendur lønin og prístalið ikki í stað, og eg fái minni og minni fyri avtalaða söluprísinn (....), so leingi sum málið liggur.

Summa summarum: Tað, sum kært verður um, er, at málið tekur alt ov drúgva tíð.”

Málsgongd

Tann 30. mars 2016 avgjórði B kommuna at keypa hjallin hjá klagaranum á matr. nr. ... í B og í hesum sambandi at býta uml. 15 m² frá matr. nr. ..., til at leggja saman við matr. nr. ..., sum er ogn hjá kommununi.

Tann 4. apríl 2016 sendi kommunan umsókn til Umhvørvisstovuna um marknaumskipan millum matr. nr. ... og matr. nr. ... í B. Umsóknin varð móttikin á Umhvørvisstovuni 13. apríl 2016.

Tann 20. juli 2016 sendi Umhvørvisstovan áheitan til Tinglýsingina um at vátta, at einki var til hindurs fyri at leggja saman ognirnar hjá kommununi matr. nr. ..., ... og ... til eitt matr. nr. Hesir matriklar liggja allir í sama øki sum matrikul nr. .... Tann 9. august 2016 móttók Umhvørvisstovan umbidnu váttan frá Tinglýsingini.

12. oktober 2016 spurdi klagarin kommununa, nær tað kundi væntast, at málið varð avgreitt.

13. oktober 2016 svaraði B kommuna, at kommunan hevði spurt seg fyri hjá Umhvørvisstovuni og fingið at vita, at málið var til uppmátingar. Kommunan viðmerkti, at málið varð avgreitt, so skjótt kommunan fekk uppmátingarnar frá Umhvørvisstovuni.

Partshoyring

Umboðsmaðurin gjørdi av at kanna hetta málið nærri, og við skrivi, dagfest 13. oktober 2017, varð klagan send Umhvørvisstovuni til ummælis við einari freist áljóðandi 3 vikur. Samstundis varð Umhvørvisstovan biðin um at lata umboðsmanninum øll skjøl í málinum til láns.

Tann 7. november 2017 sendi Umhvørvisstovan umboðsmanninum soljóðandi frágreiðing :

“...

Umhvørvisstovan skal upplýsa, at matrikulera málsviðgerðin fer fram á tann hátt, at málini sum útgangsstøði verða viðgjørð í tí raðfylgju, sum tey koma inn í. Tó kunnu aðrar raðfestingar eisini verða gjørdar, har mál um sundurbýti (t.d. útstykingar) verða raðfest fremst. Í løtuni er hákonjunkturur í Føroyum, og tí er trústið stórt á Matriklinum. Málsviðgerðartíðin í matrikulerum málum er í løtuni ikki undir ½ ár, men kann í vissum førum eisini verða væl longri enn hetta.

Ítøkiliga málið er ein minni marknaumskipan, har ein hjallur skal flytast frá einum eigindómi til ein annan. Fólk frá Matriklinum hava verið á staðnum og gjørt uppmátingar, men neyvleikin av hesum var ikki nóg góður. Hetta kemst serliga av, at grannalagið er tættbyggt, eins og matrikulkortið byggir á scannað tilfar í mátinum 1:1000, har munandi skeivleikar kunnu vera í mun til viðurskiftini á staðnum. Økið er víst í grøna circlinum á hjálagda avriti av matrikulkortinum.

GPS-sambandið í hesum tættbygda økinum er óstöðugt, og harvið fáa uppmálingarnar ikki tann neyvleikan, sum tær skulu hava. Neyðug er tí at fara á staðið av nýggjum og gera uppmátingarnar við eini sonevndari totalstatiún. Hesi viðurskiftini hava seinkað málinum, eins og generellu raðfestingarnar á Matriklinum, sum nevndar eru omanfyri, hava viðført seinkingar. Leggjast skal afturat, at ætlanin er at gera uppmálingarnar í hesum málinum og tveimum øðrum í sama øki, eins skjótt sum veðrið er til vildar, og umstøðurnar annars loyva hesum. Tá arbeiðið er gjørt, er einans tekniarbeiðið eftir, saman við dagføringini av sjálvum matriklinum. Til ber sostatt ikki at geva eitt greitt boð um, nær málið væntast at verða avgreitt.”

Í samband við at umboðsmaðurin sendi Umhvørvisstovuna eina áminning um at senda sær skjalayvirlitið í málinum, viðmerkti Umhvørvisstovan tann 8. november 2017 :

“ Viðfest er tað umbidna skjalayvirlitið. Eg skal í hesum sambandi vísa á, at alt tað tekniska arbeiðið í matrikulerum sakum ikki verður goymt í journalskipanini, sum sostatt ikki fevnir um uppmálingar, tekningar o.s.fr. Nakað av hesum tilfarinum verður tó goymt í journalini, tá málið er liðugt.”

Sama dag spurdi umboðsmaðurin Umhvørvisstovuna, nær starvsfólk frá Umhvørvisstovuni høvdu verið í B í samband við hetta mál.

Umhvørvisstovan svaraði umboðsmanninum sama dag :

” Eg havi kannað eftir hjá viðkomandi starvsfólki, men vit fáa tíverri ikki staðfest, nær hann hevur gjørt uppmálingar í økinum. Men nú tú spyr meira gjølla inn til hetta málið, havi eg hug at senda tær eina stutta frágreiðing um, hvat matrikuler málsviðgerð inniber.

Umskipan av matriklinum verður gjørd eftir nágreiniligum lógarásettum mannagongdum, ið eru ásettar í kap. 3 í matrikullógini (ll 64/1962). Tá slíkar matrikularar broytingar verða framdar og skrásettar, er tað av stórum týdningi, at hetta verður gjørt eintýðugt, og at allar formligar treytir eru uppfyltar. Útgangsstøðið fyri broytingunum er verandi skráseting av teim fysisku kørmunum fyri eigindómin. Her kann m.a. verða neyðugt at leita upp eldri skjøl og uppmátingar í skjalasavninum og at eftirkanna og gera nýggjar uppmátingar av markum og marknamerkjum á staðnum.

Aktuella málið er úr B. Hetta er fyrsta markatalsbygðin, ið varð matrikulerað sambært matrikullógini. Matrikuldómurin varð sagdur tann 7. apríl 1964, og tingbókin grundað stutt eftir. Grundarlagið undir matriklinum og tingbókini var útskiptingin av bygðini, ið varð endaliga staðfest stutt frammanundan, nevniliga í juni 1961. Í flestu matrikuleringunum, ið vórðu framdar aftaná B, gjørdi Matrikilstovan nýggjar uppmátingar og skrásetingar, har tann nýggjasta tøkkin og nýggjar loftmyndir vórðu brúktar til at tekna matrikulkortini. Hóast handverkið, sum varð gjørt ígjøgnum 50’ini í sambandi við útskiptingina av B, var framúr gott eftir tátíðarinnar teknisku fortreytum, so hevur matrikulkortið fyri B ikki somu góðsku, sum í teimum bygðum, ið vórðu matrikuleraðar seinni. Sama er galdandi fyri eitt nú Norðragøtu og fleiri bygðir í Suðuroy. Tað kann eisini staðfestast, at tað er munandi tyngri matrikulert at umsita bygðirnar, har eldri útskiptingar liggja til grund fyri matriklinum.

Tá matrikularar broytingar skulu gerast í B, skal ofta gerast eitt munandi forarbeiði til at staðfesta og máta upp av nýggjum mark og marknamerki frá útskiptingini. Arbeiðið kann ikki gerast eftir matrikulkortinum, men krevur at matrikulfólkið kannar eldri skjøl og fer á staðið at leita øll tey relevantu gomlu marknamerkini fram, fyri síðan at máta tey av nýggjum. Síðani skal hetta fyrst á tað digitala matrikulkortið, sum er partur av matrikulera realregistarinum. Arbeiðið gerst ofta drúgført, tí umframt at marknamerkini skulu leitast fram, er økið, arbeitt verður í, ofta nógv størri enn sjálvur eigindómurin, ið ítøkiliga matrikulera málið snýr seg um. Henda tilgongdin verður ofta samanborin við bókhald, har roknskapurin skal stemma, og tí má ofta farast umaftur at eftirkanna eldri og nýggjari kort og uppmátingar vm. Harumframt skal vísast á, at tað í einum landsrættardómi frá juni 2008 (B-2264-07) er staðfest, at um frávik eru millum tað digitala matrikulkortið og marknamerkini á staðnum (t.e. koparmerki ella marknapelar), so eru tað marknamerkini á staðnum, sum hava rættarligt gildi. Tí slepst ikki undan hesi í nøkrum førum drúgføru málsviðgerðini, har kanningar mugu gerast á staðnum.

Sum tú sær á avritinum av matrikulkortinum, tú hevur fingið sendandi, eru øll markini litað ”lilla”. Tað merkir, at tey øll eru digitaliserað mark – tvs. at talan ikki er um máld mark. Í hesum føri er tí neyðugt at fylgja mannagongdunum, sum endurgivnar eru omanfyri. Tað sama er galdandi fyri tvey onnur aktuel mál í økinum. Hartil kemur, sum fyrr lýst, at tað ikki ber til at gera nóg góðar gps-mátingar á staðnum, og hetta er eisini við til at seinka málið.

Vónandi gevur henda frágreiðingin eitt sindur betri innlit í aktuella málið.”

Við skrivi, dagfest 9. november 2017, vórðu viðmerkingarnar hjá Umhvørvisstovuni sendar klagaranum til ummælis við einari freist áljóðandi 14 dagar.

Tann 21. november 2017 sendi klagarin umboðsmanninum soljóðandi viðmerkingar:

“... ”

At tað skal vera serliga vánaligt GPS samband í ..., havi eg ilt við at trúgva, og havi tí spurt meg fyri hjá fólki, ið dagliga brúka skipanina. Hetta eru m.a. skiparar og fólk, ið starvast á flogvøllinum. Vanliga eru tað høgir bygningar og sera høg trø, ið kunnu forstýra signalið, men hvørgan av hesum eru á givnu adressu.

Men eg vil tó serliga hefta meg til dagfestingina. Umhvørvisstovan sigur at "vit fáa tíverri ikki staðfest, nær hann hevur gjørt uppmátningar í økinum".

Tað kann eg staðfesta. Tað var hósdagin 19. oktober í 2017. Eg havi javnan verið í dialog við kommununa um málið, og spurt um maðurin hevur verið og mátað upp.

Hósdagin 19. oktober 2017 ringir umsjónarmaðurin hjá B Kommunu,... til mín, og sigur, at maðurin frá Umhvørvisstovuni ... er komin ... at máta upp og spyr, um eg kann koma framvið. Tað kundi eg ikki, tí eg var til arbeiðis í Havn, og hevði ikki møguleika at fara avstað tá. Eg spurdi um tað var neyðugt, at eg var har, men fekk so at vita, at tað var tað ikki.

Fríggjadagin 20. oktober ringi eg so aftur til umsjónarmannin... og spyrji, hvussu gekk við uppmátningini. Svarið sum eg fekk var, at tann, sum skuldi máta upp, hevði ikki tíð at orðna tað tann dagin, men hann skuldi koma aftur, men onki bleiv nevnt um, nær hann skuldi koma aftur.

Tað er øgiliga páfallandi at ONKI er hent í málinum fyrr enn Umhvørvisstovan fær ein fyrispurning frá LUM, fríggjadagin tann 13. oktober. Líttla viku aftaná senda tey so ein mann ..., og tað, sum hann ger, er bara at siga, at hann kemur aftur.... einaferð.”

Við skrivi, dagfest 22. november 2017, vórðu viðmerkingarnar hjá klagaranum sendar Umhvørvisstovuni til ummælis við einari freist áljóðandi 14 dagar.

Tann 23. november 2017 sendi Umhvørvisstovan umboðsmanninum soljóðandi viðmerkingar:

”... ”

Umhvørvisstovan skal gera vart við, at tær uppmátningar, ið nevndar vórðu í undanfarna skrivi stovnsins, vórðu framdar væl áðrenn 19. oktober 2017. Tað er sostatt ikki í tráð við veruleikan, tá klagarin sigur, at onki er hent í málinum fyrr enn klagad varð til Løgtingsins Umboðsmann. Hinvegin er tað rætt, sum kærarin førir fram, at fólk frá Umhvørvisstovuni vóru í B tann 19. oktober 2017. Men tá kærarin í umsóknini hevur treytað sær at vera á staðnum, tá uppmálingarnar verða gjørdar (skrivað við hondskrift á upprunaligu umsóknina), var ikki møguligt at gera nakrar uppmálingar tann dagin. Um partarnir í málinum hinvegin fráfella ynskinum um at vera á staðnum at ávísa markið (sum ród verður uppundir í hoyringsskrivinum), lættir hetta um arbeiðið hjá Umhvørvisstovuni.

Tey seinastu uml. 30 árinum hevur Matrikulin mált upp við GPS-útgerð kring alt landið. Nakrar av royndunum eru, at tá mált verður ímillum hús í tættbygdum økjum, verður GPS-signalið órógvad. Klagarin sigur seg hava fingið nakað annað at vita um GPS-signal frá skiparum og flogskiparum. Men Umhvørvisstovuni kunnugt ferðast hvørki skip ella flogfór millum hús í tættbygdum økjum. Tí verður mett, at drúgvu royndirnar, Matrikulin hevur við GPS-uppmálingum, eru meira eftirfarandi enn tilvildarligar útsagnir frá øðrum fakbólum.”

Tann 27. november 2017 vórðu viðmerkingarnar hjá Umhvørvisstovuni sendar klagaranum til kunningar.

Sama dag boðaði umboðsmaðurin pørtunum frá, at mett varð, at ikki var neyðugt við framhaldandi partshoyringum, og varð nú farið undir endaligu viðgerðina av málinum.

Tann 12. desember 2017 sendi umboðsmaðurin Umhvørvisstovuni soljóðandi skriv :

“ ...

Í viðmerking frá 23. november 2017, ger Umhvørvisstovan vart við, at uppmáttingarnar, ið stovnurin sipaði til í undanfarna skrivi, vóru framdar væl áðrenn 19. oktober 2017, og áðrenn at málið var klagað til umboðsmannin.

Tann 8. november 2017 greiddi Umhvørvisstovan frá, at stovnurin fekk ikki staðfest, nær ið uppmáttingarnar í viðkomandi øki vóru gjørdar. Hetta er ikki skrásett í málinum, og ein kanning hjá viðkomandi starvsfólki gav ikki nakað úrslit.

Fyri at umboðsmaðurin kann meta um málgongdina í málinum, er tað av týðningi at fáa staðfest, nær nevndu uppmáttingar vóru framdar. Eg fari tí at heita á Umhvørvisstovuna at kanna hesi viðurskifti nærri. Eitt nú burdi ein gjøgnumgongd av ferðauppgerðum hjá viðkomandi starvsfólki til B kunna víst, nær ið hendan uppmátting er framd.

Biðið verður um, at frágreiðingin um hesi viðurskifti verður umboðsmanninum í hendi innan 10 dagar.”

Við skrivi, dagfest 21. desember 2017, svarar Umhvørvisstovan umboðsmanninum soleiðis :

“ ...

Umhvørvisstovan skal upplýsa, at uppmáttingar hava verið gjørdar í B hesar dagar: 3. mars 2016, 15. mars 2016, 12. apríl 2016, 31. mai 2016, 1. juni 2016, 2. mai 2017 og 5. mai 2017. Til ber ikki at staðfesta, hvønn av hesum døgum tað hevur verið arbeitt í økinum, har eigindómurin í aktuella málinum er staðsettur.”

Niðurstøða

Hendan klagan snýr seg um drúgva málsviðgerðartíð hjá Umhvørvisstovuni av eini umsókn um marknaumskipan.

Málið byrjar tann 4. apríl 2016, tá B kommuna sendi umsókn til Umhvørvisstovuna um marknaumskipan. Eitt mál, sum í sjálvum sær ikki tykist stórt ella torgreitt. Tá klagarin tann 9. oktober 2017 sendi mær klagu um drúgva málsviðgerðartíð, hevði málið verið til viðgerðar hjá Umhvørvisstovuni í 18 mánaðir. Klagarin hevur, eftir at hava rykt kommuna eftir málinum, fingið kunning um, at málið enn er til uppmáttingar hjá Umhvørvisstovuni.

Ongar almennar reglur eru í fyrisitingarlógini ella aðrari lóggávu um málsviðgerðartíð fyri matrikulmál. Sambært góðum fyrisitingarsíði skulu mál altíð viðgerast innan rímiliga tíð. Um

eitt mál ekki kann avgreiðast innan rímliga tíð, ella málsviðgerðartíðin gerst drúgvári, enn vanligt er, eigur myndugleikin at kunna borgaran um orsökina til seinkanina, og nær tað kann væntast, at málið verður avgreitt. Ein væl skipað málsviðgerðargongd og raðfestingar eru oftast fortreytin fyri at kunna viðgera og avgreiða mál við neyðugum skjótleika.

Á heimasíðuni hjá Umhvørvisstovuni kunnar stovnurin um, at málsviðgerðartíðin kann vera ymisk, alt eftir teimum ítøkiligum umstøðunum í málinum, og at ein vegleiðandi málsviðgerðartíð er millum 6 og 12 mánaðir. Í frágreiðing til mín, dagfest 7. november 2017 vísir Umhvørvisstovan m.a. á, at viðgerðartíðin í løtuni er ikki undir ½ ár, og í ávísium førum eisini væl longri enn hetta, og at grundin til seinkanina í hesum máli er, at tað hevur verið trupult at gera nøktandi uppmátingar í økinum. Tað hevur somuleiðis verið neyðugt at fara á staðið at gera uppmátingar. Víðari verður sagt, at ikki ber til at geva eitt greitt boð um, nær málið væntast avgreitt, tí uppmátingarnar í málinum eru treytaðar av, at veðrið er til vildar.

Fyri at meta um, hvørt tað í hesum máli er rímligt, at umsóknin um marknaumskipan ikki var avgreidd 18 mánaðir eftir, at Umhvørvisstovan móttók hana, bað eg Umhvørvisstovuna greiða mær frá og skjalprógva gongdina í málinum.

Tann 23. november 2017 upplýsti Umhvørvisstovan, at stovnurin hevði gjørt uppmátingar í B. Eg síggi tó onga skráseting í málinum, sum vísir, nær uppmátingarnar eru gjørdar. Sambært Umhvørvisstovuni vísa ferðauppgerðir hjá stovninum, at starvsfólk hava verið í B 5 ferðir aftaná, at umsóknin var móttikin. Stovnurin kann ikki skjalfesta, nær uppmátingar eru gjørdar, har ognin í hesum málinum liggur. Sambært upplýsingunum í málinum kann tó staðfestast, at Umhvørvisstovan var á staðnum 10 dagar aftaná, at klagað var til mín.

Eg haldi ikki, at tað er nøktandi, at tað hvørki í journalskrásetingunum ella ferðauppgerðum hjá stovninum ber til at staðfesta, um og nær uppmátingar eru gjørdar, sum hava tilknýti til hetta mál.

Av tí at gongdin í málinum ikki er nøktandi skjalfest, kann vera trupult hjá mær at meta um, í hvønn mun tað eru umberandi orsøkir til drúgvu málsviðgerðartíðina. Eg kann bert staðfesta, at einasta skrásetta málsviðgerðarstig í málinum, er ein vátan frá Tinglýsingini, sum er dagfest 4 mánaðir eftir at umsóknin var móttikin. Síðani er onki skrásett í málinum.

Uttan mun til nær Umhvørvisstovan hevur gjørt uppmátingarnar í hesum máli, haldi eg tað vera alt annað enn nøktandi, at hetta mál framvegis ikki er avgreitt, skjótt 2 ár aftaná at Umhvørvisstovan móttók umsóknina um marknaumskipan.

Samanumtikið fari eg at geva Umhvørvisstovuni eina álvarsliga átalu fyri handfaringina av hesum málinum.

Av tí at eg haldi talan vera um, at álvarslig mistøk eru framd í hesum máli, fari eg sambært § 10, stk. 1 í umboðsmanslógini at kunna formansskapin í Løgtinginum, løgmann og landsstýrismannin í Heilsu og innlendismálum um hetta málið. Burtursæð frá hesum geri eg ikki meira í lètuni, men fari at biðja Umhvørvisstovuna lata meg frætta, hvat víðari hendir í málinum.

Sólja í Ólavsstovu
Løgtingsins umboðsmaður